

Мошинська М.-А. В.

магістр

*Державного вищого навчального закладу
«Ужгородський національний університет»*

Цалан М. І.

кандидат економічних наук,

доцент кафедри міжнародно економічних відносин

*Державного вищого навчального закладу
«Ужгородський національний університет»*

Moshchynska Mariia-Anhelina

Master

Uzhgorod National University

Tsalan Myroslava

Candidate of Economic Sciences, Senior Lecturer at the

Department of International Economic Relations

Uzhgorod National University

ВПЛИВ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА РОЗВИТОК ЕЛЕКТРОННОЇ ТОРГІВЛІ

Анотація. Статтю присвячено дослідженню забезпечення ефективності методів продажу та просування з урахуванням насиченості ринку, постійно зростаючого рівня конкуренції та/або зміни потреб і побажань споживачів та їх купівельної спроможності. Визначено основи технології нового покоління, що змінюють торговельні потоки та глобальне виробництво та розподіл. Проаналізовано електронну комерцію як процес купівлі-продажу товарів і послуг в Інтернеті за допомогою електронних платіжних методів, що включає взаємодію між продавцем і покупцем, забезпечення безпеки транзакції та забезпечення наявності товару та охарактеризовано переваги електронної комерції як виду підприємницької діяльності і класифіковано їх за підкомпонентами: суб'єкт господарювання, споживач і держава. Проаналізовано дослідження, що автоматизація та зростання штучного інтелекту змінюють торгові потоки та визначальними факторами стають кваліфікація робочої сили, якість інфраструктури та доступ до ресурсів. Проаналізовано обсяги ринку електронної торгівлі в світі за 2017–2022 роки та на планові 2023–2027 роки в млн дол. США, визначено основні тенденції та фактори впливу.

Ключові слова: інноваційні технології, електронна торгівля, підприємництва діяльність, ефективність, штучний інтелект, блокчейн, продажі.

Вступ та постановка проблеми. В умовах сучасної підприємницької діяльності основним аспектом є забезпечення ефективності методів продажу та просування товару з урахуванням насиченості ринку, постійно зростаючого рівня конкуренції та/або зміни потреб і попиту споживачів та їх купівельної спроможності. Саме вибір ефективних методів продажу дозволить забезпечити належний обсяг продажів, прибутку, зберегти чи збільшити частку ринку тощо. Водночас впровадження інновацій, яке є потужним засобом економічного розвитку, підвищення якості товарів і забезпечення конкурентоспроможності всіх галузей народного господарства, в тому числі й торгівлі, дозволяє підприємствам з більшою метою підвищити рівень конкурентоспроможності, що означає задоволення потреб споживачів. Розвиток технологій у всьому світі стимулює розвиток бізнесу та технологічних інновацій у цій сфері. Відповідно, актуальним є зміст і характер впливу інноваційних технологій на розвиток електронної торгівлі. Електронна комерція – це підприємницька діяльність, яка вимагає використання Інтернету для продажу та купівлі товарів і послуг. Завдяки стрімкому розвитку технологій та поширенню Інтернету електронна комерція зайняла значне місце в сучасному світі, що відкрило нові можливості для бізнесу та споживачів. Електронна комерція сьогодні має великий вплив на світову економіку, оскільки цей вид комерції став одним із факторів глобалізації. Електронна комерція дозволяє компаніям у всьому світі залучати нових клієнтів і збільшувати про-

дажі. Водночас електронна комерція стикається з такими проблемами, як кібератаки та зростання конкуренції. Останні дослідження свідчать про те, що все більше українців віддають перевагу онлайн-покупкам, а тому бізнес повинен мати можливість оцифрувати та задовольнити потреби користувачів у онлайн-покупках. Зараз електронна комерція є важливою частиною економіки будь-якої країни, адже вона сприяє її розвитку. Вона забезпечує підприємливість і доступність товарів і послуг для широкого загалу. Також важливою перевагою електронної комерції є скорочення витрат на зберігання та транспортування товарів, що сприяє зменшенню витрат та підвищенню якості обслуговування.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Сьогодні дослідження, пов'язані з електронною комерцією, важливі і потребують нових відкриттів, оскільки технології постійно вдосконалюються, а їх популярність серед бізнес-спільноти зростає. Кожна компанія бачить багато переваг використання Інтернету для збільшення продажів, що покращує обізнаність споживачів про вироблену продукцію, збільшує продажі, покращує конкурентоспроможність та підвищує ефективність господарської діяльності. Актуальність дослідження підтверджується наявністю великої кількості наукових статей з питань інноваційного розвитку електронної комерції.

Карнаушенко А. та Пантелеймонович А. в дослідженні «Електронна торгівля та її значення в розвитку глобальної економіки» зазначають, що електронна комерція також

має значний вплив на глобальне економічне зростання, надаючи багато переваг бізнес-спільноті та споживачам, наприклад глобальний доступ до товарів і послуг, зручність покупок, швидкість і ефективність роботи. Різні формати електронної комерції B2B, B2C і C2C стимулюють економічне зростання в різних сферах [4, с. 282].

Заяць О.І. та Якоб Є.Й. в дослідженні «Найбільші ринки електронної торгівлі в глобальному господарстві» дійшли висновку, що найбільші ринки електронної комерції виникли в Китаї та США, на які припадає більше половини світових онлайн-продажів. Незважаючи на те, що ринок електроніки цих країн постійно зростає, китайський ринок вважається більш перспективним. Це пояснюється тим, що Китай має велике населення, а низький рівень доступу до Інтернету в країні свідчить про великий потенціал. У США дві третини населення вже мають доступ до Інтернету і відповідно здійснюють операції в мережі. Беззаперечними лідерами ринку електронної комерції в Європі є Німеччина та Франція, на які припадає 81,5% онлайн-продажів у Європі [2, с. 33].

Інноваційний розвиток електронної комерції та дослідження її впливу на різні сектори економіки, через розвиток нових технологій та поширення Інтернету, з наявністю великої кількості досліджень на цю тему, залишається актуальним і важливим. Інновації продовжують стимулювати зміни в розвитку електронної комерції. Продовження досліджень у цій темі дозволить краще зрозуміти, як електронна торгівля впливає на бізнес-структури, споживачів і світову економіку в цілому.

Метою статті є підтвердження гіпотези щодо суперечливості впливу інноваційних технологій на розвиток електронної торгівлі.

Результати дослідження. Однією з найбільших змін, які переживає сучасний світ, є зростання онлайн-торгівлі. Електронна комерція стала популярною, особливо з поширенням пандемії. Стрімкий розвиток веб- та інтернет-технологій сприяють розвитку глобального онлайн-маркетингу та поступовому становленню цього виду продажів як окремого сектора економіки.

Хоча бізнес вважається галуззю з низьким креативним потенціалом (порівняно з високотехнологічними підприємствами), це твердження можна стверджувати на сучасному рівні розвитку завдяки передовим бізнес-маркетинговим технологіям, різноманітним інформаційним, технічним і технологічним інноваціям. Бізнес-мережі є найбільш передовим видом бізнесу, тому всі інновації та технології в роздрібному бізнесі розробляються і впроваджуються, а новий або вдосконалений продукт чи технологія, отримані в процесі інновацій, стають найважливішим елементом у бізнесі підприємства, що забезпечує реалізацію бізнес-процесу найбільш доцільним способом та відповідно до певних економічних умов.

Історія бізнесу відображає безперервний похід нових технологічних інновацій. Наприклад, після Другої промислової революції поява пароплавів і залізниць змінила економіку торгівлі. Так само цифрова революція 1990-х і початку 2000-х років дозволила компаніям зв'язуватися з віддаленими постачальниками та клієнтами. Глобальні ланцюжки постачання існували до Інтернету, але Інтернет сприяв кращій координації та покращив витрати на зв'язок, сприяючи фрагментації продукції та офшорингу. Оскільки Китай та інші країни, що розвиваються, почали брати участь у цих виробничих мережах спеціалізованих постачальників, торговельні потоки різко зросли та розширилися по всьому світу.

Сьогодні технології нового покоління змінюють торговельні потоки та глобальне виробництво і розподіл. Але

на відміну від попередньої революції, ці інновації матимуть більш різноманітний і комплексний вплив на бізнес у найближчі роки. Певні розробки, такі як цифрові платформи, блокчейн та Інтернет речей, зменшили витрати на транзакції та логістику та прискорили торгівлю. Але інші технології скоротять торгівлю через зміну економіки та місця виробництва, а також через зміну вмісту того, що купується та продається за кордоном. Поширення технологій автоматизації та штучного інтелекту передбачає, що багато галузей промисловості істотно зміняться.

Запровадження автоматизації та штучного інтелекту у виробництві зменшить важливість витрат на робочу силу та зробить важливішими інші питання, такі як близькість до споживчих ринків, доступ до ресурсів, навички робочої сили та якість інфраструктури.

Багато кол-центрів і служб підтримки вже «укомплектовані» віртуальними агентами, які додають можливості обробки та виконання широкого спектру завдань [5].

Отже, електронна комерція – це процес купівлі-продажу товарів і послуг в Інтернеті за допомогою електронних платіжних методів, що включає взаємодію між продавцем і покупцем, забезпечення безпеки транзакції та забезпечення наявності товару.

Дослідники Карнаушенко А. та Пантелеймоненко А. сформулювали наступні переваги електронної комерції як виду підприємницької діяльності та класифікували за підкомпонентами: суб'єкт господарювання, споживач і держава.

1. Переваги суб'єкта господарювання:

- розширення доступу до глобального ринку;
- зниження витрат на оренду та утримання фізичних магазинів;
- можливість вести бізнес 24/7 без часових та просторових обмежень;
- підвищення ефективності продажів і логістичних процесів;
- підвищення лояльності клієнтів за рахунок персоналізованих пропозицій та зручного сервісу;

2. Переваги для споживачів і фізичних осіб:

- зручність і доступність покупки з будь-якого місця і в будь-який час;
- великий вибір товарів і послуг;
- зниження ціни за рахунок конкуренції між продавцями;
- швидкість і зручність оформлення замовлення і доставки;
- можливість порівняти ціни, характеристики та відгуки про товар.

3. Переваги для держави:

- збільшення обсягів торгівлі та заохочення економічного зростання;
- створення нових робочих місць у сфері інформаційних технологій та логістики;
- зменшення впливу на навколишнє середовище за рахунок зменшення потреби у фізичних магазинах та зменшення транспортних витрат.

Інноваційні технології та розвиток цифрової інфраструктури дозволяють e-commerce як окремому напрямку роздрібного бізнесу ефективно залучати клієнтів і збільшувати продажі за рахунок виявлення нових трендів і переваг споживачів. Крім того, електронна торгівля дозволяє підприємствам зменшити витрати на оренду та утримання фізичних магазинів, що робить їхню діяльність більш економічно ефективною.

Ще одна важлива перевага електронної комерції полягає в тому, що транзакції можна здійснювати з будь-якої точки світу, що робить її особливо привабливою для малого та середнього бізнесу, який може бути обмежений географічними та територіальними обмеженнями [4, с. 284].

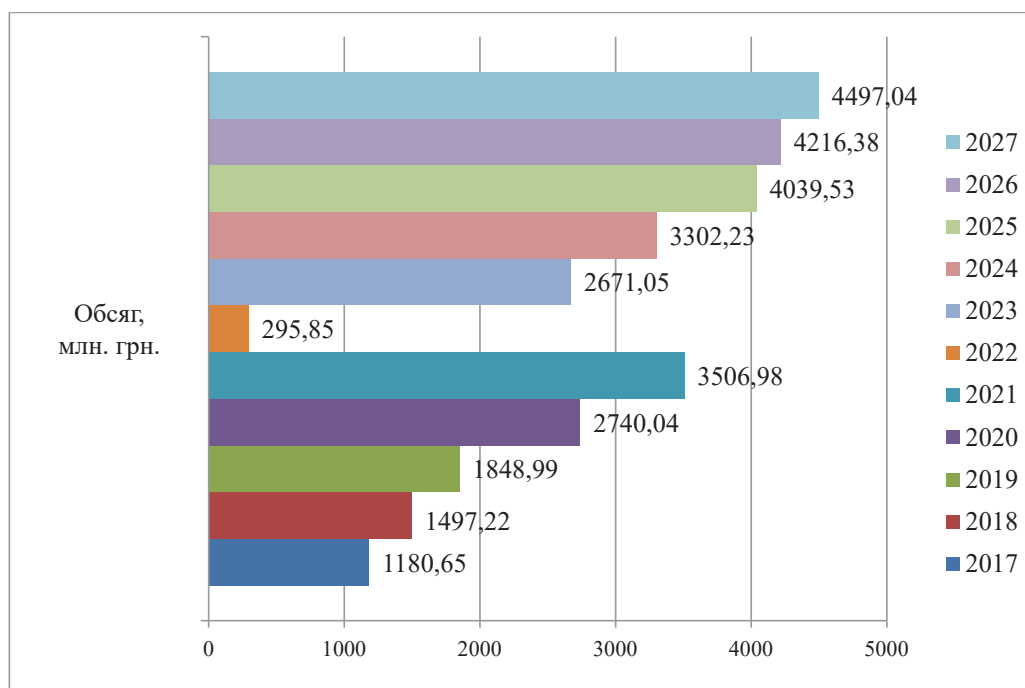

Рис. 1. Обсяги ринку електронної торгівлі в світі за 2017–2022 роки та на планові 2023–2027 роки в млн дол. США

Джерело: [1]

На рис. 1. розглянемо обсяги ринку електронної торгівлі в світі за 2017–2022 роки та на планові 2023–2027 роки в млн дол. США.

Зростання з 2017 по 2019 роки було дуже невеликим, але з 2020 року воно виявилось значним. Найбільший річний оборот на спостерігався в таких сферах:

- продукти харчування – 100,7 млн дол. США в 2020 році і 137,3 млн дол. США в 2021 році;
- електроніка – 87,59 млн дол. США у 2020 році та 92,37 млн дол. США у 2021 році;
- мода – 71,89 млн дол. США у 2020 році та 80,81 млн дол. США у 2021 році.

В інших секторах бізнесу зростання не настільки значне, але все ж спостерігалось.

Однак у 2022 році на тлі війни сума була зменшена у 12 разів і становила лише 295,85 млн доларів. Але, за прогнозами Statista, у 2023 році торгівля має практично вийти на рівень 2020 року, а у 2024 році досягнути показників 2021 року. Прогнозується подальше зростання витрат користувачів і, як наслідок, зростання доходів бізнесу.

Однак, як бачимо, прогнози Statista на 2023 рік надто оптимістичні. Цього року очікується, що обсяг ринку досягне рівня 2020 року і становитиме 2671,05 млн доларів США. І в 2025 році їх буде більше, ніж у довоєнному 2021 році.

Звичайно, зараз важко сказати, наскільки ці прогнози реальні. Але після закінчення війни беззаперечно, що економіка України та електронна комерція перебувають на підйомі. У будь-якому разі точні прогнози наразі робити важко [3].

Україною в межах законодавчої імплементації в питаннях електронної комерції також зроблено чималі кроки – у 2021–2022 роках прийнято Закони «Про медіацію» (набрав чинності), «Про платіжні послуги» (набрав чинності), «Про хмарні послуги» (набрав чинності), «Про віртуальні активи» (не набрав чинності).

Незважаючи на діючі закони, чинники, які впливають на подальший розвиток сектору електронної комерції в Україні, досі не вирішені.

Зокрема, експерти відзначили масштабну контрабанду та подальший продаж товарів в інтернет-магазинах, що створює несправедливі умови на ринку, оскільки ціни на контрабандні товари значно знижуються. Крім того, вони наголошують на недосконалої системі захисту прав споживачів при здійсненні покупок через Інтернет.

Стрімкий розвиток онлайн-платформ вимагає фундаментальної зміни законодавства країн, а також активних державних заходів щодо захисту інтересів усіх учасників електронної комерції.

Вирішення проблем комерції та незаконних товарів, послуг і контенту в Інтернеті залишається важливим. Деякі онлайн-сервіси зловживають своїми повноваженнями для поширення дезінформації та інших зловмисних цілей.

Україна не повинна залишатися осторонь цих процесів. Внутрішній розвиток електронної комерції стимулюватиме економічне зростання та інвестиції українських компаній в інноваційні технології та посилить конкурентоспроможність української промисловості [6].

На розвиток електронної торгівлі мають вплив інноваційні технології, зокрема:

1. Блокчейн

Блокчейн і технології на основі блокчейну можуть мати величезний вплив на глобальний торговельний ланцюг поставок. Торговельні організації, наприклад, такі як Торгово-промислова палата ОАЕ, також запустили ініціативу щодо використання технології блокчейн для вирішення проблем глобальної торгівлі, таких як високі витрати та відсутність прозорості та безпеки.

Рішення, засновані на блокчейні, не тільки роблять рух товарів ефективнішим і надійнішим, але й руйнують світ фінансування торгівлі. Наприклад, блокчейн використовується для спрощення тривалого та виснажливого процесу отримання акредитива (LoC), платіжного механізму, який використовується в міжнародній торгівлі.

Компанія Deloitte допомогла індійському приватному банку змінити дизайн випуску LoC, розробивши блок-

чейн-рішення (на основі платформи Ethereum), яке скоротило час випуску з 20-30 днів до годин. У деяких інших випадках такі компанії, як Skuchain, взагалі обходять LoC, забезпечуючи відстеження товарів і запасів у реальному часі, фінансування, що знижує ризики для транзакцій, і дозволяє фінансистам надавати оборотний капітал усім партнерам ланцюга постачання за найнижчою ціною. капіталу в цьому ланцюжку.

2. Штучний інтелект і машинне навчання

Штучний інтелект і машинне навчання можна використовувати для оптимізації маршрутів торговельних суден, керування рухом суден і вантажівок у портах, а також для перекладу пошукових запитів електронної комерції з однієї мови на інші та відповіді.

Штучний інтелект використовується не тільки для підвищення ефективності та покращення споживчих послуг, але й для того, щоб зробити глобальну торгівлю стабільною. Наприклад, у 2016 році Google запустив Global Fishing Watch, який є інструментом у реальному часі, який використовує машинне навчання для боротьби з незаконним виловом риби, надаючи глобальне уявлення про комерційну риболовлю на основі рухів суден і супутникових даних. Його можуть використовувати уряди та інші організації для виявлення підозрілої поведінки та розробки стійкої політики.

3. Торгові послуги через цифрові платформи

Торгувати послугами в Інтернеті стає дедалі простіше – цифрові платформи, як-от Urwork, дозволяють користувачам знаходити постачальників послуг з усього світу для широкого спектру послуг і можуть знайти будь-що: від веб-розробника в Сербії до бухгалтера в Пакистані та віртуального асистента на Філіппінах. Ці цифрові платформи безперешкодно з'єднують клієнтів із постачальниками послуг у спосіб, який був неможливий раніше, коли такі професійні послуги здебільшого надавалися особисто.

4. 3D-друк

Про вплив 3D-друку на світову торгівлю все ще немає висновку. Є дослідження, які передбачають, що як тільки високошвидкісний 3D-друк стане масовим і досить дешевим, світова торгівля може скоротитися на цілих 25%, оскільки 3D-друк потребує менше праці та зменшить потреби в імпорті. Інші стверджують, що такі погляди надто оптимістичні та не враховують складність і реальність масового виробництва. Незалежно від позицій, вплив 3D-друку на світову торгівлю є реальним, особливо тому, що стають доступні більш швидкі та дешеві методи 3D-друку.

5. Мобільні платежі

Від Appl Pay до Alipay і M-Pesa, мобільні платежі змінюють життя та підключають більше людей до ринкових можливостей.

Слід зазначити, що ці технології також створюють складні виклики для управління, як внутрішнього, так і транскордонного.

Державні та приватні зацікавлені сторони повинні тісно співпрацювати, щоб створити структуру та сприяти створенню середовища для цих нових технологій, щоб розкрити їхній позитивний потенціал і одночасно пом'якшити потенційну шкоду. Зокрема, зацікавлені сторони повинні прийняти багатосторонній і орієнтований на людину підхід гнучкого управління, щоб дати можливість експериментувати та збирати внесок від різноманітних учасників. Крім того, за відсутності глобального стандарту регіональні керівні органи повинні взяти на себе відповідальність і очолити зусилля з гармонізації регіональних правил щодо таких питань, як потоки даних, ліцензування та оподаткування.

Технологічні інновації пропонують захоплююче майбутнє для міжнародної торгівлі в умовах сьогоденної невизначеності. При правильному управлінському підході ці інновації започаткують більш інклюзивне та ефективне зростання електронної торгівлі в найближчі роки [7].

Інноваційні технології допомагають підприємствам роздрібною торгівлі вдосконалювати кожен аспект обслуговування клієнтів. Це стосується як великих, так і малих компаній. Ці технології можуть безпосередньо вплинути на споживачів або підвищити ефективність команд роздрібною торгівлі. Найважливіше те, що підприємства, які виробляють нові та інноваційні рішення проблем, можуть виділятися серед інших і отримувати більше прибутку.

Можна представити наступні технологічні тренди роздрібною електронної торгівлі, які визначатимуть результати бізнесу у 2023 році:

Тенденція № 1: подолання розриву між онлайн-і офлайн-покупками

Окрім продажу товарів у звичайних магазинах, багато вітрин тепер пропонують послуги «купити онлайн-забрати в магазині», доставку в той же день і онлайн-доставку. З такою кількістю нових способів замовлення товарів компаніям потрібно інтелектуальніше впроваджувати системи торгових точок.

Коли гість замовляє продукт онлайн, як це впливає на кількість продажів у базі даних магазину?

Якщо продукт затримано для замовлення на самовивезення, чи зменшується це кількість у торговому залі?

На ці питання має відповісти сучасна система POS. Ключ до цього полягає в більшому, ніж просто наявності систем для обробки покупок як онлайн, так і в магазині. Для цього знадобиться уніфікована та пов'язана система, яка інтегрується з іншими технологіями. Інтеграція онлайн- і офлайн-транзакцій, інвентаризації та рекламних акцій у всіх приватних місцях і онлайн-магазинах є одними з найбільших перешкод, які розробники програмного забезпечення намагаються подолати, створюючи наступне покоління систем PoS для роздрібного бізнесу.

Одним із найважливіших компонентів подолання розриву між досвідом покупок онлайн і офлайн є оплата. Можливість приймати різні цифрові способи оплати додає зручності та послідовності взаємодії з клієнтами. Прийняття «Купити зараз, платити пізніше», платежі за допомогою QR-коду, віртуальні платежі, такі як Google Pay і Apple Pay, і навіть криптовалюта можуть забезпечити кращу доступність для онлайн- і офлайн-покупців. Тому роздрібний бізнес тісно пов'язаний з інноваціями у фінтеху. Чим доступніші та ефективніші рішення, які пропонують фінтех-компанії, тим простіше роздрібному бізнесу організувати безперебійну роботу онлайн- і офлайн-магазинів у фінансовій частині.

Тенденція № 2: Трансформація досвіду клієнтів і співробітників за допомогою доповненої реальності

Доповнена реальність вже багато років є значною частиною роздрібною торгівлі. Однак ребрендинг Facebook на Meta посилив важливість доповненої реальності. Незалежно від чиєїсь думки про те, як може виглядати майбутнє доповненої реальності в метавесвіті, немає жодних сумнівів у тому, що компанії пропонують клієнтам більш захоплюючий і цифровий досвід. Це, принаймні, надає компаніям багато можливостей для взаємодії з аудиторією новими та цінними способами.

Тенденція № 3: Прогнозування попиту на основі ШІ

Це потужний інструмент, який використовують деякі з найбільших брендів у світі. Прогнозування попиту допомагає підприємствам зміцнювати довіру своїх клієнтів. Це дозволяє їм ефективно постачати, готуючись до ринкових

змін. Це особливо важливо під час катастроф і надзвичайних ситуацій. Під час кризи поставки можуть бути невеликими. Оскільки продукти розлітаються з полиць, магазини, які здатні адаптуватися та отримати в руки товари високого попиту, можуть процвітати.

Прогнозування попиту веде до більш сталого споживання та виробництва. Коли попит прогнозується набагато точніше, товари можна виробляти та замовляти відповідно до того, скільки потрібно споживачеві.

Підходи до прогнозування попиту на основі штучного інтелекту набагато більш універсальні та адаптивні, ніж їхні традиційні аналоги. Оскільки підприємства можуть впроваджувати машинне навчання набагато швидше, вони можуть краще стежити за тенденціями попиту клієнтів. Оскільки поведінка клієнтів постійно змінюється, важливо, ніж будь-коли, щоб бізнес був глибоко зацікавлений у даних про тенденції витрат клієнтів. Технології, які аналізують ці дані для отримання суттєвої інформації, є ключовими для підтримки конкурентоспроможності на ринку.

Тенденція № 4: голосова комерція

З удосконаленням штучного інтелекту в 2023 році покращиться і обробка природної мови (NLP). Розумні помічники, такі як Google Assistant та Siri, стають все більш досконалими у розпізнаванні мовлення та швидкості реагування. Їх здатність обслуговувати клієнтів у сфері роздрібною торгівлі надзвичайно покращилася. Замовляючи продукти з дому за допомогою голосу, з екраном чи без нього, потрібно вивчити багато нюансів.

Очікується, що до 2025 року розумні домашні пристрої будуть використовуватися в понад 77 мільйонах будинків у Сполучених Штатах, а це означає, що це величезна можливість, якою можуть скористатися підприємства. Інші типи пристроїв Інтернету речей у будинках клієнтів також можуть виявитися цінними, наприклад розумні дзеркала з доповненою реальністю. Найважливішою частиною процесу є переконання, що ці пристрої не є нав'язливими та справді корисними для споживача.

З розвитком технологій з'являється багато нових ніш, які чекають на монетизацію, і можливостей, якими можна скористатися. Цифрова трансформація та культура, що

керується даними, продовжуватимуть руйнувати бізнес, який не зможе адаптуватися до швидкої зміни уподобань клієнтів, нових технологій і ланцюжків поставок. Ось чому роздрібні компанії повинні надавати споживачам досвід, який вони вважають привабливим, доступним і цінним.

Підприємства, які зроблять цей перший крок, щоб обдумано обговорити свої потреби та ідеї з розробниками роздрібною програмного забезпечення, стануть попередниками в майбутньому, де споживачі матимуть більше інформації, ніж будь-коли [8].

Висновки. Отже, можна дійти висновку, що електронна комерція стала особливо популярною під час пандемії та продовжила свій розвиток в кризових умовах. Стрімкий розвиток веб- та інтернет-технологій сприяє розвитку міжнародного онлайн-маркетингу та поступовому становленню цього виду продажів як окремого сектора економіки.

Хоча бізнес розглядається як галузь із низьким творчим потенціалом (порівняно з високотехнологічними підприємствами), це твердження ґрунтується на сучасному рівні розвитку завдяки передовим маркетинговим технологіям бізнесу, різноманітним інформаційним, технічним і технологічним інноваціям. Бізнес-мережі є найбільш передовими видами бізнесу, тому всі інновації та технології в роздрібною бізнесі розробляються та впроваджуються, а новий або вдосконалений продукт чи технологія, знайдені в процесі інновацій, стають найважливішою частиною бізнесу компанії, яка це доводить.

Визначено, що інноваційні технології допомагають роздрібним торговцям покращити всі аспекти обслуговування клієнтів. Це стосується як великих, так і малих компаній. Ці технології можуть безпосередньо впливати на споживачів або підвищувати ефективність роздрібних команд. Зрештою, підприємства, які виробляють нові та інноваційні рішення проблем, можуть виділятися з натовпу та отримувати величезні прибутки.

Можна визначити наступні інноваційні технологічні тенденції в електронній комерції: скорочення розриву між онлайн- і офлайн-маркетингом, зміна досвіду клієнтів і співробітників за допомогою доповненої реальності, прогнозування попиту за допомогою ШІ та ін.

Список використаних джерел:

1. Виручка від продажів підприємств електронної комерції. URL: <https://www.statista.com/> (дата звернення: 14.10.2023).
2. Заяць О.І., Якоб Є.Й. Найбільші ринки електронної торгівлі в глобальному господарстві. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2023. № 47. С. 30–36.
3. Іванина Р. Як змінився ринок eCommerce в Україні у 2022 році. 2023. URL: <https://elit-web.ua/ua/blog/kak-izmenilsja-rynok-ecommerce-v-ukraine-v-2022-godu> (дата звернення: 14.10.2023).
4. Карнаушенко А., Пантелеймоненко А. Електронна торгівля та її значення в розвитку глобальної економіки. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2021. № 16. С. 281–292.
5. Шевченко К., Сагер Л. Вплив інноваційних технологій на розвиток торгівлі. *Економіка та суспільство*. 2021. № 32. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-32-111> (дата звернення: 14.10.2023).
6. Щербак О. Електронна торгівля. Українська та світова практика правового регулювання. *Юрист і закон*. 2022. № 43. URL: https://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA016163 (дата звернення: 14.10.2023).
7. 5 technologies that will forever change global trade. URL: <https://etradeforall.org/news/5-technologies-that-will-forever-change-global-trade/> (дата звернення: 14.10.2023).
8. Shotwell L. 7 Retail Technology Innovations Reviving the Stores in 2023. 2023. URL: <https://mobidev.biz/blog/7-technology-trends-to-change-retail-industry> (дата звернення: 14.10.2023).

References:

1. Vyručka vid prodazhiv pidpryjemstv elektronnoji komerciji [Revenue from sales of e-commerce enterprises]. Available at: <https://www.statista.com/> (accessed October 14, 2023).
2. Zaiats O. I., Jakob Je. J. (2023) Najbiljsi rynky elektronnoji torghivli v globalnomu ghospodarstvi [The largest e-commerce markets in the global economy]. *Naukovyj visnyk Uzhghorodskoghogo nacionalnoghogo universytetu*, no. 47, pp. 30–36.
3. Ivanyna R. Jak zminyvsja rynek eCommerce v Ukraini u 2022 rotsi (2023) [How the eCommerce market in Ukraine changed in 2022]. Available at: <https://elit-web.ua/ua/blog/kak-izmenilsja-rynok-ecommerce-v-ukraine-v-2022-godu> (accessed October 14, 2023).
4. Karnauschenko A., Pantelejmonenko A. (2021) Elektronna torghivlja ta jiji znachennja v rozvytku globalnoji ekonomiky [Electronic commerce and its importance in the development of the global economy]. *Tavrijskij naukovyj visnyk. Serija: Ekonomika*, no. 16, pp. 281–292.

5. Shevchenko K., Sagher L. (2021) Vplyv innovacijnykh tekhnologij na rozvytok torghivli [The impact of innovative technologies on trade development]. *Ekonomika ta suspiljstvo*, no. 32. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-32-111> (accessed October 14, 2023).
6. Shherbak O. (2022) Elektronna torghivlja Ukrajsjka ta svitova praktyka pravovogho rehuljuvannja [Electronic trade. Ukrainian and global practice of legal regulation. Lawyer and the law]. *Juryst i zakon*, no. 43. Available at: https://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA016163 (accessed October 14, 2023).
7. 5 technologies that will forever change global trade. Available at: <https://etradeforall.org/news/5-technologies-that-will-forever-change-global-trade/> (accessed October 14, 2023).
8. Shotwell L. (2023) 7 Retail Technology Innovations Reviving the Stores in 2023. Available at: <https://mobedev.biz/blog/7-technology-trends-to-change-retail-industry> (accessed October 14, 2023).

THE INFLUENCE OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES ON THE DEVELOPMENT OF ELECTRONIC TRADE

Summary. The article is devoted to the study of ensuring the effectiveness of sales and promotion methods, taking into account the saturation of the market, the ever-increasing level of competition and/or changes in the needs and wishes of consumers and their purchasing power. The fundamentals of next-generation technology that are changing trade flows and global production and distribution are identified. E-commerce is analyzed as a process of buying and selling goods and services on the Internet using electronic payment methods, which includes interaction between the seller and the buyer, ensuring the security of the transaction and ensuring the availability of goods, and the advantages of e-commerce as a type of business activity are characterized and classified by sub-components: sub enterprise, consumer and the state. Research has been analysed that shows that automation and the growth of artificial intelligence are changing trade flows and that the qualification of the workforce, the quality of the infrastructure and access to resources are becoming the determining factors. It was determined that Ukraine has also taken considerable steps within the framework of legislative implementation in matters of e-commerce – in 2021–2022, the Laws "On Mediation" (entered into force), "On Payment Services" (entered into force), "On Cloud Services" (entered into force) were adopted in force), "About virtual assets" (not entered into force). It can also be said that despite the current laws, the factors affecting the further development of the e-commerce sector in Ukraine have not yet been resolved. It has been determined that one of the most important components in bridging the gap between the online and offline shopping experience is payment. The ability to accept various digital payment methods adds convenience and consistency to customer interactions. The volumes of the e-commerce market in the world for 2017–2022 and for the planned years 2023–2027 were analysed in million dollars. USA, the main trends and influencing factors are defined. The technological trends of retail e-commerce that will determine business results in 2023 are presented, and what innovative technologies have an impact on the development of e-commerce are analysed.

Key words: innovative technologies, e-commerce, entrepreneurial activity, efficiency, artificial intelligence, blockchain, sales.